Prima instanţă: Judecătoria Chişinău, sediul Centru (jud. Octavian Dvornic)
Dosarul nr. 2a-1947/24
(2-23045033-02-2a-16052024)

D E C I Z I E

19 iunie 2024 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău în componența:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Ruxanda Pulbere și Dorin Dulghieru
Grefier Cristian Adam

examinând în ordine de apel, în şedinţă publică, cererea de apel declarată de apelantul Mihail Melnic și cererea de apel declarată de apelantul Inspectoratul General al Poliției, împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 25 martie 2024, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Melnic împotriva Inspectoratului General al Poliției privind repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de asistență juridică,

a c o n s t a t a t :

Pretențiile reclamantului:

1. La data de 27 martie 2023, reclamantul Melnic Mihail, reprezentat de avocatul Odobescu Ghenadie s-a adresat în instanța de judecată cu cerere către Inspectoratul General al Poliției, solicitând încasarea din contul acestuia a sumei de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral; a prejudiciului material în mărime de 5 000 lei; precum și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 3 000 lei.
2. În motivarea cererii a invocat că, în decizia asupra cauzei contravenționale, seria nr. 6081447534942975 din 16.09.2022 s-au stabilit următoarele circumstanţe: „La data de 16.09.2022, ora 07^{31}, cet. Melnic Mihail, a.n. *****, desfășura activități de întreprinzător fără înregistrarea activității de întreprinzător la organele de stat sau la o altă autoritate publică competentă conform legii. De către agentul constatator fapta cet. Melnic Mihail potrivit CCo al RM, a fost calificată în baza alin. (1) art. 263 CCo al RM, sancţionâdu-l cu amendă în mărime de 30 u.c.
3. Invocă reclamantul că, la data de 29.09.2022 a depus contestație împotriva deciziei agentului constatator. Astfel, prin hotărârea Judecătoriei Edineţ, sediul central din 03.02.2023, s-a admis contestația depusă de către Melnic Mihail împotriva deciziei din 16 septembrie 2022 asupra cauzei contravenționale, emisă de către agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Edineţ, Lesnic Natalia. S-a anulat decizia seria/nr. DOI 439162 din 16 septembrie 2022, întocmită de către agentul constatator din cadrul Inspectoratul de Poliție Edineţ, Lesnic Natalia, privind

examinarea contravenției prevăzute de art. 263 alin. (1) Cod contravențional RM, în temeiul constatării personale ale agentului constatator în privința lui Melnic Mihail, cu încetarea procesului contravențional.

4. Susține reclamantul că, în accepțiunea art. 3 alin. (1) al Legii nr. 145 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunităţii; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziţiei, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcţie), precum şi în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravenţional, reţinerii contravenţionale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenţionale de către instanţa de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigaţii cu încălcarea prevederilor legislaţiei; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ştampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare. Prin prisma art.13 alin. (1), (2) al aceleași legi, repararea prejudiciului specificat la art. 7 lit. a), c)-g) şi în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul când prejudiciul a fost cauzat de organul de urmărire penală întreținut din bugetul local - din contul acestui buget. Prejudiciul material şi moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanţa de judecată se repară de către aceste organe. Amenzile se restituie de la buget, din fondul în care acestea au fost virate sau de către organul care a beneficiat de aceste sume.
5. Mai indică că, prevederile art. 384 alin.(2) lit. u), (31) din Codul contravențional, potrivit cărora, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul să ceară şi să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile sau inacţiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenţia sau să soluţioneze cauza contravenţională. Dreptul prevăzut la alin.(2) lit. u) se oferă doar în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acţiunilor sau al inacţiunilor autorităţii competente să constate contravenţia sau să soluţioneze cauza contravenţională. La caz, reclamantul Melnic Mihail, este în drept de a pretinde la încasarea despăgubirilor pentru prejudiciul cauzat, în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă, s-a constatat caracterul ilicit al acţiunilor sau inacţiunilor autorităţii competente să constate contravenţia sau să soluţioneze cauza contravențională.
6. Susține că, reieșind din complexitatea cauzei, noutatea şi dificultatea întrebărilor juridice ridicate, aportul avocatului la soluționarea cauzei, timpul şi munca depusă de acesta, faptul în ce măsură munca lui în cauza respectivă i-a limitat capacitatea

de a lucra în alte dosare, rezultatul obținut, lipsa restricțiilor de timp impuse de client şi de circumstanţele cauzei, durata relației dintre avocat şi client, experiența, reputația şi abilitatea avocatului, justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză, faptul că acestea urmează să fie necesare, în temeiul art. 383 alin. (2) Codul contravențional urmează de a încasa din contul Inspectoratului General al Poliţiei în beneficiul lui Melnic Mihail, cheltuielile de asistență juridică suportate la examinarea cauzei contravenționale în mărime de 5 000 de lei, care este o sumă rezonabilă în raport cu circumstanţele cauzei.

7. Afirmă că, în conformitate cu art. 2036 alin. (1), (3) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Repararea prejudiciului moral poate fi pretinsă şi în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege. Articolul 2037 Cod civil prevede că, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcție de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiție a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luând în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va acorda o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte, se vor lua în cont particularitățile cazului.

Unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echităţii, care exprimă că îndemnizaţia trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire. Menționează reclamantul că, prin sancționarea contravențională ilegală s-a dezămăgit în instituţia statului, nu mai are ferma încredere că este protejat şi că drepturile lui nu pot fi încălcate ilegal de către colaboratorii organelor de poliție. Potrivit jurisprudenţei CEDO, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacţie echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor. Conform prevederilor legale enumerate mai sus, valoarea prejudiciului moral sub forma suferințelor psihice suportate de Melnic Mihail constituie suma de 50 000 lei, sumă pe care o consideră necesară pentru a fi reabilitată starea emoțională ce a fost dezechilibrată.

8. Notează că, suma respectivă o consideră justă în raport cu suferințele morale trăite, iar acţiunea civilă este o modalitate de reparare a prejudiciului cauzat prin contravenție. Aprecierea prejudiciului moral nu se prezumă la determinarea „prețului" suferinței fizice şi psihice care sunt inestimabile, ci înseamnă aprecierea multilaterală a tuturor consecinţelor negative ale prejudiciului şi a implicaţiei acestuia pe toate planurile vieţii sociale ale persoanei vătămate. Trebuie să se aprecieze ce a pierdut persoana vătămată pe plan fizic, psihic, social, profesional şi familial din ceea ce ar însemna o viaţă normală, liniştită şi fericită pentru aceasta în momentul respectiv, dar şi în viitor în societatea respectivă.

Mai relevă că, în cadrul examinării cauzei contravenționale în instanțele de judecată, a fost reprezentat de către avocatul ales, iar între avocat și Melnic Mihail a fost încheiat contract de asistență juridică, respectiv reclamantul a suportat cheltuieli pentru asistență juridică în sumă de 5 000 lei, în legătură cu faptul dat pârâtului îi revine obligaţia de a restitui suma de 5 000 lei în beneficiul reclamantului, în legătură cu acordarea asistenței juridice în cadrul procesului contravențional.

Poziția instanţei de fond:

9. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 25 martie 2024, cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Melnic împotriva Inspectoratului General al Poliției privind repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de asistență juridică a fost admisă parțial. S-a dispus încasarea de la Inspectoratului General de Poliție în beneficiul lui Melnic Mihail prejudiciul moral în mărime de 500 (cinci sute) lei, suma de 3 000 (trei mii) lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, suportate în cauza contravențională nr. 5r-75/22 și suma de 500 (cinci sute) lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, suportate în cauza civilă 2-6074/23. În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

Solicitarea apelantului:

10. Nefiind de acord cu hotărârea instanţei de fond, la data de 01 aprilie 2024 apelantul Inspectoratul General al Poliției a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii instanţei de fond, cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea integrală a acțiunii.
11. La data de 27 martie 2024, conform factorului poștal a depus cerere de apel împotriva hotărârii instanței de fond Melnic Mihail, reprezentat de avocatul Odobescu Gheorghe, solicitând admiterea cererii de apel, casarea parțială a hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a pretențiilor înaintate.
12. La data de 16 mai 2024, conform fișei de repartizare, cauza a fost distribuită pentru examinare în ordine de apel judecătorului Ana Panov (f.d.67).
13. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 05 iunie 2024 s-au acceptat spre examinare cererile de apel declarate de Melnic Mihail și Inspectoratul General de Poliție.

Argumentele părților:

14. În motivarea apelului, apelantul Inspectoratul General de Poliție a indicat că, nu este de acord cu concluziile instanţei de fond expuse în hotărâre, considerându-le a fi lipsite de suport juridic neîntemeiate, neargumentate, iar în ansamblu hotărârea fiind una neîntemeiată şi pasibilă de a fi casată.
15. Invocă că, la caz sunt relevante prevederile Legii nr. 1545/1998 cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiuni ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești, întrucât aceasta constituie actul legislativ de bază, care reglementează cazurile, modul şi condițiile de răspundere patrimonială atât a statului, cât şi a altor organe cauzat prin acțiuni ilicite comise în procesele penale şi contravenționale. Astfel, potrivit art. 3 alin. (1) al Legii nr. 1545 din 25.02.1998, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum şi în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravenţional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanţa de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ştampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare, iar potrivit alin. (2) al aceluiaş articol prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală din procuratură şi din instanţele judecătoreşti.
16. Mai menționează că, potrivit art. 6 din Legea nr. 1545 din 25.02.1998, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare; b) scoaterea persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiurile de reabilitare; c) adoptării de către instanţa judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art. 313 alin. (5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acţiunilor organului de urmărire penală sau organului a exercită activitate specială de investigații.
17. Art. 10 al aceleiași legi prevede că, dreptul persoanei la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilit de prezenta lege apare cazurile specificate la art. 6. Totodată, potrivit art. 2 din Lege, prin acțiuni ilicite se înțelege acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăţia acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia

nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni).

18. Afirmă că, în acest sens, se constată că în sensul dispozițiilor enunţate pentru angajarea răspunderii Inspectoratului General al Poliției pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare şi de anchetă sunt necesare condiții speciale şi anume: că fapta ilicită, în calitate de condiție generală a răspunderii delictuale, va avea particularități în materia respectivă, prin urmare nu orice acțiune ilicită a organelor de anchetă şi judecă atrage răspunderea statului.
19. Mai afirmă că, pentru aplicarea dispozițiilor Legii nr. 1545 din 25.02.1998, în fiecare caz în care se pretinde încasarea despăgubirilor materiale şi morale pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești, urmează a fi întrunite cumulativ atât circumstanţele prevăzute la art. 6 al Legii, ce reglementează dreptul la repararea prejudiciului, cât şi art. 3, care stipulează cazurile de reparare a prejudiciului respectiv. Drept urmare, acestea nici într-un caz nu pot fi calificate drept acțiuni ilicite, deoarece îndeplinirea cu exactitate a atribuțiilor de serviciu este o îndatorire directă, motiv din care nu pot fi reţinute argumentele intimatului, precum că agentul constatator ar fi comis careva abateri de la prevederile legale.
20. Susține cu referire la argumentul intimatului, precum că „...prin hotărârea instanţei de judecată din 03.02.2023, emisă în cauza contravențională, demonstrează acţiunile ilicite ale agentului constatator” - sunt fără un suport legal şi probatoriu, ori, în conformitate cu prevederile art. 450 Cod contravențional a este expres reglementat că, „dacă se constată în procesul de judecată fapte de încălcare a legalității şi a drepturilor omului, instanţa de judecată emite, odată cu hotărârea, şi o încheiere interlocutorie, prin care aceste fapte se aduc la cunoștință persoanei cu funcție de răspundere responsabile”. În această ordine de idei se deduce că, nu există o hotărâre judecătorească, prin care să fie constatat caracterul ilicit al acestor acțiuni sau inacțiuni ale agentului constatator. Totodată, urmează de reținut că potrivit alin. (2) lit. u) art. 384 Cod contravențional, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul să ceară şi să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile sau inacţiunile ilicite ale autorităţii competente, să constate contravenţia sau să soluţioneze cauza contravenţională. Alin. (3^1) indică că dreptul prevăzut la alin. (2) lit. u) se oferă doar în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acţiunilor sau al inacţiunilor autorităţii competente să constate contravenţia sau să soluţioneze cauza contravenţională. Agentul constatator la momentul depistării comiterii unei fapte care poate fi calificată drept contravenţie, este obligat nemijlocit de a întreprinde toate măsurile prevăzute de Codul contravențional al RM. Astfel, potrivit hotărârii emise pe cauza contravenţională s-a dispus încetarea procesului contravenţional, pe motivul lipsei elementelor faptei contravenţionale, cu repunerea reclamantului-intimat în drepturi.

Mai mult, întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție constituie o modalitate legală de desfășurare a procesului contravențional, iar însăși pornirea procesului contravențional, întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenţie, recunoaşterea persoanei în calitate de contravenient, reprezintă nişte măsuri procesuale ce ţin de procesul contravenţional, care nu încalcă în esenţă drepturile persoanei şi nu cauzează prejudicii, dacă nu sunt definitive şi dacă nu dăunează iremediabil drepturile persoanei în privinţa căreia se întocmeşte procesul-verbal cu privire la contravenţie. La momentul depistării comiterii unei fapte care poate fi calificată drept contravenție, agentul constatator este obligat nemijlocit de a întreprinde toate măsurile prevăzute de Codul contravențional, din acest motiv, acestea nu pot fi calificate drept acțiuni ilicite, deoarece îndeplinirea cu exactitate a atribuțiilor de serviciu este o îndatorire directă şi iminentă, motiv din care nu pot fi reţinute argumentele intimatului, precum că acțiunile agentului constatator i-ar fi cauzat un prejudiciu moral. La caz, deși pretențiile lui Melnic Mihail se bazează pe acţiunile ilegalei agentului constatator Lesnic Natalia, ca urmare a tragerii la răspundere contravențională și sancționare contravențională cu amendă, se reține că, după cum indică normele mai sus citate, repararea prejudiciului într-o cauză contravenţională survine doar ca urmare a supunerii persoanei la arest contravențional ilegal, în cazul reţinerii contravenţionale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanţa de judecată. Cu toate acestea, după cum s-a constatat din materialele cauzei, Melnic Mihail nu a fost supus arestului contravențional, reținerii contravenției, precum şi nu i-a fost aplicată de către instanţa de judecată amenda contravențională. Or, Melnic Mihail în cazul de față nu este îndreptățit să solicite repararea prejudiciului moral şi material din contul Inspectorii General al Poliției. Respectiv, se constată că în acțiunile agentului constatator nu se regăsește nici un temei din art. 3 alin. (1) al Legii nr. 1545/1998. Din considerentele în cauză, pentru a pretinde la repararea prejudiciului moral cauzat, intimatul urma să dovedească prejudiciul moral sub aspectul existenței (care suferințe) şi prin care probe se confirmă argumentele invocate de acesta, fapt ce a dus la nerespectarea principiului probațiunii prevăzut în art. 118 CPC. În aşa mod, se impune concluzia că intimatul nu a dovedit faptul vătămării drepturilor personale nepatrimoniale privind integritatea morală, prezumție valabilă până la proba contrarie, totodată nefiind justificată şi mărimea compensației solicitate.

21. Mai menționează că, hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 25.03.2024, prin care fost anulată decizia agentului constatator şi încetat procesul contravențional intentat în privința lui Melnic Mihail, în sine nu reprezintă acte ce confirmă ilegalitatea prevăzută la art. 3 şi 6 din Legea 1545/1998, din care motiv nu sunt aplicabile prevederile art. 13 din aceeași lege. Totodată, este de menționat că pentru antrenarea răspunderii delictuale este necesar ca între fapta ilicită şi prejudiciu să existe un raport cauzal. Raportul cauzal este şi condiția în funcție de care se determină mărimea despăgubirii. Cu referire la acest temei de angajare a răspunderii delictuale se constată lipsa unui raport de cauzalitate în speță, între fapta prejudiciabilă şi presupusul prejudiciu moral cauzat, ori, după cum a fost menționat anterior la

materialele cauzei nu au fost anexate probe, care să confirme pretinsa ilegalitate invocată de intimat şi nici nu au fost administrate probe, care să confirme prejudiciul moral, aşa precum s-a invocat.

22. În motivarea apelului apelantul Melnic Mihail a reiterat argumentele invocate în cererea de chemare în judecată, suplimentar invocând că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a explicat şi nu odată că drepturile omului trebuie să fie garantate de statele membre a Consiliului Europei nu în mod teoretic şi iluzoriu, dar practic şi efectiv. Interpretarea acestei obligații ține de buna credință şi bunul simț al statului care a ratificat Convenția (CEDO). Articolul 41 CEDO prevede: „Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale şi dacă dreptul intern al înaltei Părţi Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părţii lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă. Prin reparaţia echitabilă (se va înţelege recunoaşterea dreptului încălcat, precum şi repararea prejudiciilor morale) instituită ca obligaţia statelor membre ale Consiliului Europei printre altele şi achitarea victimei violării prejudiciului moral, precum şi cheltuielile legate de apărarea drepturilor sale.
23. Mai invocă că, conform art. 13 alin. (1) din Lege, repararea prejudiciului specificat la art.7 lit. a), c)-g) şi în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul când prejudiciul a fost cauzat de organul de urmărire penală întreținut din bugetul local - din contul acestui buget, așadar în speță prejudiciul urmează a fi încasat din contul bugetului de stat. Potrivit art. 7 lit. e) şi g) din Legea nr. 1545 din 25.02.1998, în cazurile menționate la art. 3 alin. (1), persoanei fizice i se compensează sau i se restituie sumele plătite de ea pentru asistența juridică şi cheltuielile efectuate în instanţa judecătorească. Astfel, pentru examinarea cauzei contravenționale în privința lui Melnic Mihail în baza art. art. 263 alin. (1) CC, ultimul a suportat cheltuieli de asistență juridică în mărime de 5 000 lei, conform bonului de plată seria DAA nr. 13758970 din data de 21.09.2022, cheltuieli care conform normelor legale urmează a fi încasate din contul bugetului de stat. Totodată, normele legale permit de a încasa şi cheltuielile de asistență juridică suportate în legătură cu examinarea prezentului litigiu, astfel Melnic Mihail a achitat avocatului suma de 3 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică conform bonului de plată seria DAA nr. 13759034 nr. 07.03.2023 care la fel urmează a fi încasate din contul bugetului de stat.
24. Notează că, în conformitate cu art. 96 alin. (1) CPC, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Potrivit Recomandării aprobate de Consiliul Uniunii Avocaților din Republica Moldova prin Decizia nr. 2 din 30.03.2012 privind cuantumul onorariilor avocaților şi compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, un diapazon rezonabil şi recomandabil pentru mărimea tarifelor orare ale avocaților din Republica Moldova este între 50 şi 150 euro/oră, deşi avocaţii sunt absolut liberi să-şi stabilească tarifele orare şi în afara diapazonului menționat. Așadar, suma de a câte 1 000 lei pentru acordarea asistenței juridice în cadrul

proceselor indicate este una reală şi necesară, deoarece pentru reprezentarea reclamantului în instanţa de judecată a fost necesară studierea legislației, reprezentare în instanţă, cheltuieli pentru material ş.a.

25. În ședința judiciară, reprezentantul apelantului Inspectoratul General al Poliției, - Apostol Diana a solicitat admiterea cererii de apel pe motivele invocate, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii înaintate. Totodată, a solicitat și respingerea cererii de apel declarate de Melnic Mihail.
26. Reprezentantul apelantului Melnic Mihail, - avocatul Odobescu Ghenadie prin cererea adresată Curții de Apel Chișinău la data de 19 iunie 2024 a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa.

Aprecierea instanţei de apel:

27. Audiind participanții prezenți la proces, analizând şi studiind materialele pricinii, Colegiul atestă că, atât apelul declarat de Melnic Mihail, cât și apelul declarat de Inspectoratul General al Poliției sunt neîntemeiate şi care urmează a fi respinse, din următoarele motive.
28. În conformitate cu art.362 alin.(1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, apelanta respectând acest termen.
29. În conformitate cu art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanțe.
30. Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelantului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza Garda Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; Moreira Ferreira vs Portugalia (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84, 98).
31. Conform prevederilor art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.
32. Articolul 130 alin.(1) Cod de procedură civilă, statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.
33. În temeiul art. 240 alin.(1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.
34. Din conținutul celor relatate Colegiul reține că sarcina instanţei de apel derivă reieșind din dispozițiile art. 373 alin.(1), (2), (5) Cod de procedură civilă, în condițiile în care instanţa de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea

argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.

35. Colegiul Civil reține că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09 decembrie 1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29 mai 1997 §43).
36. Potrivit recomandărilor avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce iau fost prezentate.
37. Instanţa de apel menţionează că, art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligaţiei instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.
38. În opinia Colegiului, prima instanță a ținut cont de aceste deziderate și a adoptat o hotărâre bazată pe fundament temeinic și materialul probator administrat.
39. Colegiul constată că, prima instanţa a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanţele importante pentru soluționarea pricinii au fost stabilite şi elucidate pe deplin, probelor prezentate a dat apreciere completă, obiectivă şi sub toate aspectele, iar hotărârea este legală şi întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor şi intereselor legale a participanților la proces.
40. Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei, se constată că, la data de 16 septembrie 2022 de către agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Edineț a fost emisă o decizie asupra cauzei contravenționale D01 439162 din 16 septembrie prin care Melnic Mihail a fost sancționat conform prevederilor art. 263 alin. (1) Cod contravențional și aplicată în baza acestei norme o sancțiune sub forma de amendă în mărime de 30 unități convenționale.
41. La 29 septembrie 2022, Melnic Mihail a depus contestație împotriva deciziei agentului constatator, prin care Melnic Mihail a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 263 alin.(1) Cod contravențional și sancționat cu amendă contravențională.
42. Prin hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul central nr. 5r-75/2022 din 03 februarie 2023, s-a hotărât a admite contestația depusă de Melnic Mihail împotriva deciziei asupra cauzei contravenționale emise de către agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Edineț, Lesnic Natalia la data de 16 septembrie 2022. S-a

anulat decizia seria nr.D01 439162 din 16 septembrie 2022 întocmit de către agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Edineț, Lesnic Natalia privind examinarea contravenției prevăzut de art. 263 alin. (1) Cod contravențional, în temeiul constatării persoanele ale agentului constatator în privința lui Melnic Mihail, cu încetarea procesului contravențional.

43. Hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul central nr. 5r-75/2022 din 03 februarie 2023 a devenit definitivă și irevocabilă la 03 februarie 2023.
44. În conformitate cu prevederile art. 374 alin. (3) Cod contravențional, procesul contravențional se desfășoară pe principii generale de drept contravențional, în temeiul Constituției, al prezentului cod, al Codului de procedură penală, precum și al normelor dreptului internațional și ale tratatelor internaționale cu privire la drepturile și libertățile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte.
45. Conform art. 383 alin. (3) Cod contravențional, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravenţional se repune în dreptul de care a fost privată şi ei i se repară cheltuielile suportate în proces dacă, prin hotărîre definitivă, este declarată nevinovată sau răspunderea sa contravenţională este înlăturată, cu excepţia cazului de amnistie.
46. Potrivit art. 384 alin. (2) lit. u) din Codul contravențional, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravenţional are dreptul să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile sau inacţiunile ilicite ale autorităţii competente să constate contravenţia sau să soluţioneze cauza contravenţională. Prevederile alin. (3^1) art. 384 Cod contravențional statuiază că dreptul prevăzut la alin.(2) lit. u) se oferă doar în cazul în care prin hotărîre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acţiunilor sau al inacţiunilor autorităţii competente să constate contravenţia sau să soluţioneze cauza contravenţională.
47. În conformitate cu art. 2036 alin. (1) - (3) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența şi întinderea prejudiciului patrimonial. Reparația prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității şi în alte cazuri prevăzute de lege.
48. În conformitate cu art. 2037 Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului. La caz, hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul central nr. 5r-75/2022 din 03 februarie 2023, prin care s-a hotărât anularea și încetarea procesului contravențional pornit în privința lui Melnic Mihail pe semnele contravenției prevăzute de art. 263 alin (1) Cod contravențional, îi acordă reclamantului Melnic Mihail dreptul de a cere repararea prejudiciului suferit.

49. În speță, Melnic Mihail a fost învinuit neîntemeiat de săvârşirea pretinselor fapte prejudiciabile prevăzute de art. 263 alin (1) Cod contravențional, acțiuni prin care i s-au adus atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Suferințele psihice și fizice provocate de situația creată i-au cauzat consecințe determinate de retrăiri, încordare psihică, stare de disconfort și alți factori care derivă suferințele morale. La aprecierea prejudiciului moral se va ține cont de principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, natura dreptului lezat, caracterul şi gravitatea suferințelor suportate, durata examinării cauzei contravenționale, circumstanțe care incontestabil i-au cauzat stare de stres şi de frustrare reclamantului. La caz, instanța de fond just a conchis asupra admiterii parțiale a acțiunii reclamantului, care reprezintă o compensare ce ar aduce la o satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

50. Cât privește cerința de încasare a sumei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică pentru apărarea intereselor la examinarea contestației asupra deciziei agentului constatator în privința lui Melnic Mihail, reclamantul a solicitat și compensarea prejudiciului suportat în legătură cu asistența juridică acordată de către avocatul Odobescu Ghenadie în cadrul cauzei contravenționale în mărime de 5 000 lei, prezentând bonul de plată seria și numărul nr> DAA 13758970 din 21 septembrie 2022.

51. În conformitate cu art. 383 Cod contravențional, (1) Cheltuielile de administrare şi de conservare a probelor, de retribuire a apărătorului, alte cheltuieli aferente procesului contravenţional se suportă de contravenient, dacă a fost aplicată o sancţiune contravenţională, în modul stabilit de legislaţie. Plata cheltuielilor judiciare se efectuează în conformitate cu art.229 din Codul de procedură penală. (2) Victima, reprezentantul ei, martorul, specialistul, expertul, interpretul, traducătorul, apărătorul (avocatul) au dreptul la repararea prejudiciului şi a cheltuielilor suportate în procesul contravenţional în ordinea procedurii civile, cu excepţia cazurilor cînd nu există divergenţe asupra întinderii acestora. (3) Persoana în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional se repune în dreptul de care a fost privată şi ei i se repară cheltuielile suportate în proces dacă, prin hotărîre definitivă, este declarată nevinovată sau răspunderea sa contravenţională este înlăturată, cu excepţia cazului de amnistie.

52. În conformitate cu art. 384 alin (2) lit. a), u) Cod contravențional, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul la apărare; să ceară şi să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile sau inacţiunile ilicite ale autorităţii competente să constate contravenţia sau să soluţioneze cauza contravenţională. Alin. (3) prevede că realizarea de către persoana în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional a drepturilor sale ori renunţarea la realizarea acestor drepturi nu poate fi interpretată în detrimentul persoanei şi nu poate avea consecinţe nefavorabile pentru ea. Alin. (5) al aceluiași articol prevede că persoana în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional are şi alte drepturi şi obligaţii prevăzute de prezentul cod.
53. Întemeiată consideră instanța de apel și soluția primei instanțe cu privire la determinarea cuantumului prejudiciului sub formă de cheltuieli de asistență juridică suportate în legătură cu examinarea cauzei contravenționale nr. 5r-75/2022, ori, pe parcursul examinării cauzei contravenționale nominalizate Melnic Mihail nu a solicitat încasarea cheltuielilor pentru asistență juridică suportate. În cadrul ședinței de judecată de examinare a cauzei contravenționale avocatul Odobescu Ghenadie nu a participat fizic, solicitând examinarea cauzei în lipsa sa și a petiționarului. Mai mult, la materialele cauzei nu a fost prezentată informație detaliată cu referire la actele și acţiunile efectuate de avocat în cadrul procesului contravențional, cât și nu a fost prezentat contractul de asistență juridică din 21 septembrie 2022.
54. Din aceste considerente, Colegiul consideră că, hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 25 martie 2024 este una legală și întemeiată.
55. În această ordine de idei, în viziunea Colegiului, toate argumentele și afirmațiile invocate de către apelanți, citate supra, sunt vădit lipsite de suport juridic, sub toate aspectele au fost examinate de prima instanță, iar instanța de apel le apreciază ca fiind inconsistente și fără raționament valabil circumstanțelor speței.
56. În final, instanţa de apel subliniază că, contrar prevederilor articolelor 118, 121 Cod de procedură civilă, apelanții în fața instanţei de fond, nu au adus careva probe în susținerea poziției sale și prin urmare instanța de fond just a aplicat normele legale relevante la circumstanțele speței și a admis acțiunea parțial.
57. În plus, este important de remarcat faptul că, apelanții utilizând calea de atac nu au prezentat în instanța de apel probe, pe care nu au avut posibilitatea să le prezinte instanței de fond și care ar fi de natură să răstoarne concluziile expuse în hotărârea contestată.
58. În așa împrejurări, Colegiul reiterează că, concluziile primei instanțe sunt întemeiate şi legale, în concordanță cu prevederile art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea urmează a fi menținută cu respingerea cererilor de apel, ca fiind neîntemeiate.

În conformitate cu prevederile articolelor 385 lit. a), 389-390 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău, -

D E C I D E :

Se resping, din lipsă de temei, cererile de apel declarate de apelantul Mihail Melnic și de către apelantul Inspectoratul General al Poliției.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 25 martie 2024.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Preşedintele şedinţei: Ana Panov

Judecătorii: Ruxanda Pulbere

Dorin Dulghieru